N°. 125. 1861.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Donderdag 17 October.

Deze courant verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags. Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure. De abonnementsprijs per drie maanden is ƒ 3, franco per post ƒ 3,40. De inzending van advertentien kan geschieden tot tien ure des morgens.

UITGEVERS: DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks, geboorte doodbekendmakingen enz. van één tot zes regels ƒ 1,50, voor elken regel daarboven 23 cent; met 35 cent zegelregt voor elke plaatsing. De betaling geschiedt kontant. Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.

F. KLEEUWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

[illegible] woensdag avond 8 ure.

Aankondigingen

VAN HET RIJK, PROVINCIALE EN GEMEENTEBESTUREN.

WIJZIGING in het besluit tot heffing en verordening regelende de invoerdering eener plaatselijke belasting op het gemaal te Vlissingen.

(Vervolg.)

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Bepalingen omtrent den doorvoer.

Doorvoer.

Art. 53. Tot doorvoer van belast graan op voer- of vaartuigen van molenaars, zoo ook tot alle anderen doorvoer van meel, brood en gebak, afkomstig van de in het besluit tot heffing vermelde belaste graansoorten, wordt gevorderd dat van de beambten aan het kantoor van aangifte en toezigt, door hem die verklaart te willen doorvoeren, na behoorlijke aangifte op den voet als bij art. 1 vermeld, en na consignatie der belasting, een consent tot doorvoer zij verkregen, waarin tevens de tijd is bepaald tot den doorvoer benoodigd, en het kantoor waar, na verificatie, de uitvoer geschieden en het consent afgeteekend worden moet.

Het tot doorvoer aangegeven belast graan, meel of gebak moet, tot na de consignatie, bij of aan het kantoor van aangifte en toezigt, waar het aangekomen is, verblijven.

Doorvoer tusschen zons onder- en opgang is verboden.

Art. 54. Van het belast hard graan van elders in- of aangevoerd wordende, met bestemming om, ten behoeve van bewoners van andere gemeenten, op eenen der molens, binnen of op het grondgebied van deze gemeente gelegen, te worden gemalen en gebroken, zal vooraf aan het naastbij gelegen kantoor van aangifte en toezigt, aangifte moeten worden gedaan, en zulks tegen consignatie der belasting; welke aangifte zal moeten inhouden al hetgeen bij art. 1 dezer verordening is omschreven, met opgave tevens van de gemeente waarheen en den persoon voor wien hetzelve bij weder uit- of afvoer is bestemd, als ook van het kantoor van aangifte en toezigt, waarlangs het zelve na gemalen of gebroken te zijn, de gemeente weder zal worden uitgevoerd, welke uitvoer langs den gewonen weg zal moeten geschieden.

Voor zoo verre dit door burgemeester en wethouders wordt noodig geacht, zal aan de molenaars het stellen van een doorloopenden borgtogt voor eene bepaalde som kunnen worden toegestaan, tot verhaal van de belasting voor die granen, welke door hen ter maling op hunne molens de gemeente zullen worden binnen gevoerd, met bestemming om daarna weder te worden uitgevoerd.

Afgifte van consent-biljetten voor graan ter maling doorgevoerd wordende.

Art. 55. Na de in het voorgaande artikel gedane aangifte van het aan de belasting onderworpen graan en de consignatie of borgstelling deswege, zal door den betrokken beambte worden afgegeven een consentbiljet en dubbel van dien, beide inhoudende den dag, de dagteekening en het uur der afgifte, de hoeveelheid en de soort van het graan, het bedrag van de geconsigneerde of bij borgstelling verzekerde belasting, de merken en het getal der zakken, den naam en de woonplaats van den persoon voor wien en den molen op welken de belanghebbende heeft aangegeven dat het graan zal worden gemalen, benevens het kantoor van aangifte en toezigt, waarlangs het zelve, na de maling of breking, de gemeente weder zal worden uitgevoerd.

Voorts zal op die biljetten moeten gesteld worden de tijd gedurende welken zij, na de afteekening door den molenaar, volgens art. 18 verrigt, van kracht zullen zijn voor den terugvoer van het gemalen of gebroken graan, welke tijd zal worden geregeld in voege als bij art. 3 is bepaald.

De molenaar zal tevens niet vermogen om eenig overeenkomstig dit artikel afgegeven biljet op zijnen molen en het daarbij behoorende graan in ontvang te nemen, als in strijd zou kunnen zijn met het bepaalde bij art. 6 dezer verordening.

Afvoer van het gemalen graan dat voor ingezetenen buiten deze gemeente is gemalen.

Art. 56. De afvoer van voor ingezetenen van andere gemeenten op een der molens in deze gemeente of op haar grondgebied gemalen belaste graanspecien zal niet anders dan gedekt door het vereische biljet en in regtstreeks de gemeente uitgaande gewone rigting mogen plaats hebben, en zal daarmede niet binnen of langs de grenzen of het grondgebied der gemeente mogen gecirculeerd worden.

Ontheffing van den gestelden borgtogt of teruggave van geconsigneerde belasting.

Art. 57. De geconsigneerde belasting in de voorgaande artikelen vermeld, wordt aan den invoerder terug gegeven of de borgstelling deswege ontheven, tegen intrekking van het consent, mits ten genoege van de administratie blijke, dat de daarin gemelde voorwerpen de gemeente zijn uit- of afgevoerd.

Om op de bedoelde consenten teruggave van de belasting of ontheffing van den borgtogt te bekomen, moeten die biljetten binnen veertien dagen na de dagteekening van aflevering of uitvoer, bij den gemeente-ontvanger zijn terug bezorgd.

(Wordt vervolgd.)

Binnenlandsche tijdingen.

Middelburg 16 october.

Bij de Staatscourant van gisteren is gevoegd eene opgaaf van het gemiddelde der jaarlijksche betrekkelijke sterfte in de verschillende gemeenten van het rijk, na aftrek van de levenloos aangegevenen, gedurende de jaren 1856—1860.

Daaruit blijkt dat de gemiddelde sterfte bedroeg in de elf provincien 1 op de 42.9 inwoners. In Zeeland was de verhouding 1 op 35.6, in Noord-Holland 1 op 36.2, in Zuid-Holland 1 op 36,3, in Friesland 1 op 41.3, in Utrecht 1 op 42, in Groningen 1 op 42,9, in Overijssel 1 op 44,9, in Noord-Brabant 1 op 46.1, in Limburg 1 op 47,1, in Gelderland 1 op 49,2, in Drenthe 1 op 50,6.

Neemt men hierbij in aanmerking dat in onderscheidene provincien epidemiën belangrijken invloed op de sterfte uitoefenden, terwijl dit in Zeeland niet het geval was, dan is de verhouding in onze provincie zeker zeer ongunstig te noemen. Ten opzigte der verschillende gemeenten zijn de cijfers zeer uiteenloopend: de grootste sterfte kwam voor te Waarde (1 op 21,3) en te Arnemuiden (1 op 21,7); de geringste te Fort Bath (1 op 58,2) en te Ellemeet (1 op 67). Te Goes was de verhouding 1 op 33.2, te Middelburg 1 op 35,6, te Zierikzee 1 op 39,3, te Vlissingen 1 op 43,1 inwoners.

Bij het dezer dagen gehouden najaars-examen zijn alhier geëxamineerd: 6 personen als hoofd-onderwijzer, 12 als hulp-onderwijzer, 2 als hulp-onderwijzeres, 3 als onderwijzer in de fransche en 1 in de hoogduitsche taal (de laatste volgens art. 72 der wet), 3 in de wiskunde en 2 in de gymnastiek, voorts 1 als onderwijzeres in de fransche taal en 2 in de handwerken voor meisjes; waarvan zijn toegelaten 6 personen als hoofd-onderwijzer, 7 als hulp-onderwijzer, 2 als hulp-onderwijzeres, 1 als onderwijzer in de fransche taal, 3 in de wiskunde en 2 in de gymnastiek, 1 als onderwijzeres in de fransche taal en 2 in de handwerken.

Ll. maandag werd eene algemeene vergadering gehouden van het Zeeuwsch genootschap der wetenschappen, welke werd bijgewoond door een veertigtal direkteuren en leden.

Uit de toespraak waarmede de vice-president, de heer mr. M. F. Lantsheer, de vergadering opende, bleek dat deze instelling sedert de laatste algemeene vergadering, den 25 april 1860 gehouden, belangrijke verliezen had geleden: zes der direkteuren en acht leden waren in dat korte tijdsverloop door den dood aan het genootschap ontrukt. De heer Lantsheer bragt hulde aan de nagedachtenis van de heeren: A. van den Broecke Jz., jhr. P. J. G. de Haze Bomme, mr. J. H. van Sanden Prins, jhr. mr. J. G. Schorer van St. Philipsland, mr. M. Piepers en mr. E. baron van Vredenburch, direkteuren, en dr. J. H. Schouten, jhr. C. A. Rethaan Macaré, A. A. Sebastian, J. Verburg, J. Ackersdijck, gewezen hoogleeraren te Groningen, Deventer en Utrecht, dr. J. Ab Utrecht Dresselhuis, mr. M. Dobbelaer, ds. B. J. H. Taats, leden. Van allen werd het leven en de werkkring in het kort herinnerd, terwijl de bijzondere verdiensten van onderscheidene hunner met meerdere uitvoerigheid werden geschetst. Uit deze rede mogt de vergadering nog vernemen, dat van den heer Dresselhuis eene meer volledige levensbeschrijving van eene allezins bevoegde hand mogt worden te gemoet gezien.

De secretaris, de heer dr. H. Polman Kruseman, deed vervolgens verslag van den toestand van het genootschap, waarvan wij de volgende mededeelingen niet onopgemerkt mogen laten.

Met genoegen was in het afgeloopen jaar meer inwendig leven en opgewektheid dan vroeger in het genootschap opgemerkt. Als bewijs kon o. a. daarvoor worden aangevoerd dat de catalogussen der oud- en zeldzaamheden, handschriften, naturalia, inlandsche vogelen, romeinsche munten en penningen waren afgewerkt, terwijl de twee eerste reeds gedrukt en eerstdaags aan direkteuren en leden zouden worden rondgezonden. De bekroonde prijsverhandeling van dr. A. A. Fokker, behelzende een onderzoek naar den aard der epidemische en contagieuse ziekten die vroeger in Zeeland geheerscht hebben, was gedrukt. De bewerking eener volledige Flora van Walcheren door dr. van Hennekeler was voortgezet. Met binnen- en buitenlandsche genootschappen waren de betrekkingen onderhouden en uitgebreid. De leesinrigting, die met het genootschap verbonden was, hield zich staande. De kabinetten van het genootschap hadden weder belangrijke aanwinsten, zoo door aankoop als inzonderheid door geschenken, verkregen, waaronder uitmunten eene uitgebreide verzameling van handschriften en kaarten uit de letterkundige nalatenschap van mr. S. de Wind, een zeer fraai handschrift uit de XVe eeuw, eenige oude zeer zeldzame munten en kleinere voorwerpen, dezen zomer op het Noorderstrand van Walcheren gevonden, vele aanzienlijke boekgeschenken voor de bibliotheek enz.

Even als ten vorige jare werd besloten ook nu geene prijsvragen uit te schrijven, doch eene gouden medalje uit te loven voor het beste werk op het gebied der natuurkundige en historische wetenschappen, dat in den loop der eerstvolgende jaren aan het genootschap zal worden ingezonden en der bekrooning waardig gekeurd. Onderwerp en vorm worden daarbij geheel vrij gelaten, doch het werk moet uitsluitend of hoofdzakelijk op Zeeland betrekking hebben.

Ten slotte werden tot leden benoemd: de heeren J. P. Berdenis van Berlekom, med. dokter, H. Boonen, predikant bij de nederduitsche hervormde gemeente, mr. W. C. Borsius, advokaat, mr. P. J. G. van Diggelen, advokaat, P. M. de Ligny en V. van Lissa, lectoren aan de geneeskundige school, jhr. J. R. T. Ortt, hoofdingenieur van den waterstaat, dr. A. Romein, conrector aan het gymnasium, en J. P. G. Westhoff predikant bij de luthersche gemeente, allen te Middelburg; voorts de heeren dr. K. Broes van Dort, te Goes, mr. C. J. Fokker, wethouder, jhr. mr. C. de Jonge, regter te Zierikzee en dr. E. J. F. P. J. G. Vogelvanger, te Hulst.

Op voorstel van het perpetueel comité was besloten de benoeming van leden dit jaar te bepalen tot de provincie.

Heden hield de Vereeniging voor zeeuwsche muziekfeesten eene algemeene vergadering, waarin verslag werd gegeven van het zesde zeeuwsche muziekfeest. Dat feest was in alle opzigten goed geslaagd; ook de financiële uitkomsten waren gunstig. Als leden van het hoofdbestuur werden herkozen: voor Middelburg, de heeren J. J. de Kanter en mr. G. A. Fokker; voor Goes, de heeren dr. R. B. van den Bosch en G. P. Blaaubeen; voor Zierikzee, jhr. W. H. M. de Jonge; voor Vlissingen, de heer Th. van Uye Pieterse. In plaats van den heer G. de Bruyne, die zich elders vestigt, en jhr. mr. M. S. Schuurbeque Boeye, die verzocht had niet in aanmerking te komen, werden gekozen de heeren mr. D. A. Berdenis van Berlekom alhier en mr. B. C. Cau te Zierikzee.

Bij het Provinciaal blad van den 11 dezer is ter kennis van burgemeesters en wethouders in Zeeland gebragt, dat de heer L. de Groof, onder de gewone bepalingen van onderhoorigheid, is toegelaten tot de uitoefening der werkzaamheden van consulair agent van Frankrijk, te Vlissingen.

Door den hoogen raad der Nederlanden is gisteren uitspraak gedaan in de bekende zaak van A. Polderman, vroeger landman te St. Laurens, die door het provinciaal geregtshof van Zeeland is ter dood veroordeeld wegens moedwilligen doodslag van zijne wettige vrouw, met voorbedachten rade gepleegd. Het hooger beroep in cassatie van dit arrest is verworpen.

Gisteren werd door den kraanmeester, den heer J. Snijders, de eerste steen gelegd van het metselwerk voor de ijzeren kraan op de rotterdamsche kade alhier. De zoogenaamde ijzeren kuip die in den grond moet geplaatst worden is aangekomen en gesteld, zoo dat het metselwerk nu met kracht kan worden voortgezet. De overige deelen der machine worden in verschillende toezendingen verwacht.

Door den gemeenteraad is heden tot commissaris over het beurtveer van Middelburg op Utrecht aangesteld de heer J. A. Sistermans.

* Als zeker wordt aan de Amsterdamsche courant uit 's Hage berigt, dat Z. M. de koning, vóór zijn vertrek naar Parijs, concessie heeft verleend aan den heer J. G. Jäger te Amsterdam tot het maken van een kanaal door Holland op zijn smalst, met inpoldering van het Oostelijk en Westelijk Y, en

eene rentegarantie van 4½ pct. over 18 millioen door den staat. Die courant verwacht dat er nu spoedig een wetsontwerp tot bekrachtiging dier concessie aan de staten generaal zal worden aangeboden.

In strijd hiermede wordt ons uit 's Hage op de voorbarigheid van dat berigt gewezen en gemeld dat er nog geen beslissing omtrent de concessie genomen is.

* Van eene andere zijde wordt ons daaromtrent nog het volgende gemeld:

Jl. maandag avond werd te Amsterdam nog al sensatie verwekt door een telegram uit 's Gravenhage, waarmede de Amsterdamsche courant plotseling voor den dag kwam, houdende dat de regering aan de heeren Jäger c. s. concessie verleend had voor de doorgraving van Holland op zijn smalst, de indijking van het IJ enz. De regering zou over een kapitaal van 18 millioen, dat daarvoor bij negotiatie bijeengebragt zal moeten worden, eene rente van 4½ pct. garanderen. Het daarvoor vereischte wetsontwerp zou in bewerking zijn, terwijl natuurlijk het regeringsontwerp betrekkelijk de doorgraving zou vervallen. De verbazing waarmede dit berigt allerwege is ontvangen, werd versterkt door de overweging, dat zulk eene aanzienlijke rentegarantie aangegaan wordt op het oogenblik dat het budget met een te kort van ten minste zes millioen sluit. Volgens de informatien echter die wij hebben ingewonnen, is de regering wel met genoemde heeren in onderhandeling, maar moet er nog geen besluit tot voorloopige concessie geteekend zijn.

De gemeenteraad van Vlissingen heeft, in eene gisteren gehouden buitengewone zitting, besloten tot het zenden van adressen aan den koning en de tweede kamer, waarbij naar aanleiding van het voornemen der regering om de marine werf te Vlissingen op te heffen, de belangen dier gemeente dringend ter behartiging wordt aanbevolen.

Men vindt het kort verslag dier zitting in dit nommer.

Z. M. de koning is na een paar dagen te Compiègne zeer gefeteerd te zijn, gisteren te Parijs aangekomen.

Van de Bataviasche handelsvereeniging is eene depeche ontvangen, aldus luidende:

Batavia 31 augustus. Op Java is het rustig. Uit Banjermassing niets bijzonders. De aftredende goeverneur-generaal Pahud vertrekt met deze mail naar Nederland.

Een regeringstelegram, gedagteekend Buitenzorg den 31 augustus 1861, bevat niets bijzonders.

---

* Uit Oostburg meldt men ons, 14 october:

Dezer dagen werd ontdekt dat in den regenbak van de wed. J. J. L. G., eene zekere hoeveelheid lucifers was geworpen. Daar deze omstandigheid aan boos opzet werd toegeschreven, deed de plaatselijke policie ijverig onderzoek naar den dader, terwijl zaturdag tot het zelfde einde hier aankwamen de heeren regter commissaris, de officier van justitie en de griffier der arrondissements regtbank te Middelburg.

Als vermoedelijke daderes werd verhoord, en voorloopig in arrest gehouden, eene buurvrouw van genoemde weduwe, en bijna de geheele dag werd besteed aan de verdere instructie der zaak.

Men schijnt geen bewijs van schuld te hebben gevonden en ook geene termen om de gearresteerde in bewaring te houden, althans zij is des nachts omstreeks half een uur weder op vrije voeten gesteld.

In het Weekblad van het regt, no. 2312, komt eene beschouwing voor onder het opschrift: Hoe kan Nederland vrij worden van den duitschen bond? We achten het niet ongepast daarop de aandacht te vestigen. De schrijver treedt in eene historische herinnering van de oorzaken der tweeslachtige verhouding, waarin de provincie Limburg tegenover Nederland en den duitschen bond is geplaatst, betoogt de noodzakelijkheid dat de nederlandsche regering niet langer drale om aan den duitschen bond en aan Luxemburg de noodige opening te doen om Limburg geheel van alle verpligting jegens den bond vrij te maken, en stelt als het geschiktste middel om daartoe te geraken voor, dat de verpligtingen thans volgens onze grondwet op Limburg rustende, ofschoon tegen de bepalingen der bondswetten aandruischende, worden overgebragt op Luxemburg, zoo dat op deze wijze Luxemburg voor worden ontheven van voldoening aan aanzienlijke vorderingen, welke de nederlandsche regering sedert 1830 tot 1839 op Luxemburg voor gedane voorschotten kan doen gelden en waarop *zij reeds te lang verzuimd heeft bij Luxemburg aan te dringen.* De schrijver acht het aan geen twijfel onderhevig, of de duitsche bond zou daartoe gereedelijk zijne toestemming geven. Het is te verwachten, dat dit onderwerp bij de aanstaande begrootings-discussien voor 1862 op nieuw zal worden ter sprake gebragt. daar de regering voor de duitsche bondsvestingen wederom eene aanzienlijke som heeft voorgedragen, en daarom zal iedere poging. welke wordt aangewend om de limburgsche aangelegenheid te vereffenen, voorzeker overweging verdienen.

Het déjeuner dinatoire van 120 couverts, hetwelk bij gelegenheid der feestelijkheden van het leggen van den eersten steen aan de spoorwegbrug te Zutphen zal gegeven worden, wordt door het rijk bekostigd. De invitatien tot deelneming zijn van het ministerie van binnenlandsche zaken uitgegaan, met verzoek het antwoord te willen zenden aan de commissie voor de spoorwegen.

De commissarissen des konings in de verschillende provincien zijn tot bijwoning der plegtigheid uitgenoodigd.

Maandag werd door de letterkundige afdeeling der koninklijke akademie van wetenschappen te Amsterdam hare gewone vergadering gehouden. Onder anderen bragt de heer Bakhuizen van den Brink daarin verslag uit over de kwestie van den letterkundigen eigendom. De commissie droeg aan de akademie eenige grondstellingen voor, welke zij in de november vergadering in behandeling wenscht te zien gebragt, ten einde naar aanleiding der discussien een rapport aan den minister van binnenlandsche zaken te zenden met opgave van hetgeen de akademie in de wet wenschelijk zou achten. In die grondstellingen wordt de eigendom gewaarborgd van de voortbrengselen van den geest der schrijvers, openbare redenaars en kunstenaars.

De tentoonstelling van vaderlandsche oudheden en gedenkstukken, die te Alkmaar sedert den 8 gehouden en tot den 19 verlengd is, wordt, niettegenstaande de commissie er weinig publiciteit aan gegeven had, zeer druk bezocht; deze week werden omstreeks 800 vreemdelingen opgemerkt.

Dezer dagen is een geschrift uitgekomen, getiteld: Een woord aan hen, die deel namen of wenschen deel te nemen aan de Onderlinge waarborgmaatschappij van weduwen-pensioenen te Antwerpen gevestigd, met een hoofdagentschap te Amsterdam. Het draagt de onderteekening van K. A. Korf en J. J. Tideman. Uit dit geschrift blijkt dat die maatschappij de zelfde is, welke de oprigters in den loop van dit jaar hadden verlangd, onder den naam De Voorzorg, te Amsterdam te vestigen. De Staatscourant van gisteren deelt in de volgende bewoordingen de hoofdreden mede waarom die vestiging alstoen niet is toegestaan: omdat de grondslagen der ontworpen *instelling, ten gevolge van den uitslag van een naauwgezet* wetenschappelijk onderzoek, door de regering zijn geoordeeld geenszins den vereischten waarborg voor de voortdurende bestaanbaarheid dier instelling op te leveren.

Reeds sedert geruimen tijd heeft men niets nader vernomen omtrent den nieuwen telegrafischen toestel van den amerikaanschen professor Hughes, waarmede in Frankrijk op last der regering herhaaldelijk proeven zijn genomen, die, blijkens de in der tijd door ons medegedeelde bijzonderheden, allezins naar wensch zijn uitgevallen en zoo wel het meer doeltreffende als het minder kostbare der inrigting in het helderste licht stelden. Even als toen in Frankrijk en Belgie, werd ook hier te lande de wensch geuit, dat de goevernementen daarop de aandacht mogten vestigen, ten einde zich die resultaten ten nutte te maken, terwijl men later vernam dat onze minister van binnenlandsche zaken twee deskundigen naar Parijs had afgevaardigd, wier verklaringen dienaangaande hoop gaven op de invoering van die toestellen hier te lande. De wensch om het bedoelde stelsel in Nederland in praktijk te zien brengen, wordt thans verlevendigd ten gevolge eener mededeeling van het parijsche Bulletin des lois. Dit blad bevat namelijk een keizerlijk dekreet, waarbij ten behoeve van het ministerie van binnenlandsche zaken een buitengewoon krediet wordt geopend van 300,000 francs, strekkende om „den eigendom te koopen van den door den heer Hughes uitgevonden telegrafischen toestel, en volgens dit stelsel een zeker aantal van die toestellen te doen vervaardigen." Hieruit blijkt dus dat het fransche goevernement handen aan het werk slaat om van het bedoelde stelsel, hetwelk trouwens in Amerika reeds de beste resultaten heeft opgeleverd, voordeel te trekken.

(*Arnh. courant.*)

Zondag avond werd te 's Gravenhage eene oefening gehouden door de Nationale zangschool voor handwerkslieden. De uitvoering, onder leiding van den heer J. H. Marinus, schijnt gunstig geslaagd te zijn en van waren kunstzin bij den handwerkstand te getuigen. Bij die gelegenheid werd den heer J. Boschhart, voorzitter dier vereeniging, namens de leden een gouden insigne aangeboden.

Te Kampen hebben eenige ingezetenen het voornemen om eene commissie te vormen tot het voor hunne rekening opkoopen van eene aanzienlijke hoeveelheid aardappelen in het buitenland, om die tegen inkoopprijs aan aldaar wonende oppassende handwerkslieden af te staan.

Ook te Zwolle zal een deskundige naar het buitenland worden afgezonden, om tot gelijk doeleinde aldaar aardappelen in te koopen.

Men zegt dat er plan bestaat aan het station van den Rijnspoorweg te Amsterdam eene zeer belangrijke verbetering aan te brengen, bestaande in eene met glas en ijzer bedekte galerij over den weg, zoo als men die in Engeland vindt. Dit dak zal minstens 40 el spanning hebben. (*Arnh. courant.*)

Als een bewijs van de buitengewone groeikracht in dezen schoonen herfst, wordt van het eiland IJsselmonde berigt dat in sommige tuinen de aardbezieplanten, na in augustus zoo als gewoonlijk te zijn afgesneden, niet alleen weder sterk gegroeid zijn, maar vele heerlijk in bloei staan. Te Ridderkerk heeft men zelfs op nieuw volkomen rijpe aardbeziën geplukt.

Benoemingen en besluiten.

BELASTINGEN. Benoemd tot surnumerair bij de direkte belastingen en het kadaster de heer E. F. Smeets, te Heerlen.

Kerk- en schoolnieuws.

Ll. zondag hield dr. L. H. Slotemaker zijne intreêrede als predikant bij de nederduitsche hervormde gemeente te Hoorn, naar aanleiding van Rom. XIV: 23*b*, na des morgens door zijn ambtgenoot, dr. H. J. E. van Hoorn, te zijn bevestigd met de woorden van Joh. III: 3.

Marine en leger.

Maandag morgen is te 's Hage, onder presidium van den generaal-majoor Hardenberg, in een der lokalen van het departement van oorlog, aangevangen het examen van de onderofficieren, dingende naar den rang van 2den luitenant-kwartiermeester.

— Naar men verneemt is aan den heer J. P. Dozy, officier van gezondheid 3e klasse van het oost-indische leger, een verlof toegestaan, om op staatskosten de voornaamste buitenlandsche geneeskundige instellingen te bezigtigen.

Staten generaal.

TWEEDE KAMER.

Zitting van maandag 14 october.

Bij koninklijke boodschap is een wetsontwerp ingezonden, houdende nadere regeling van het tijdstip waarop de wet betrekkelijk de nieuwe regterlijke inrigting in werking zal treden.

Onder de verschillende ingezonden adressen is er een van jhr. M. Salvador te Haarlem over de uitlegging van art. 47 der gemeentewet, volgens hetwelk leden van den gemeenteraad niet geregtelijk vervolgbaar zijn wegens de stem of meening, door hen in de vergadering uitgebragt. [Vermoedelijk doelt dit adres op het voorgevallene met dr. de Man, te Oud-Beijerland.]

Over de hoofdstukken II – VIII der staatsbegrooting voor 1862 is het onderzoek in de sectie afgeloopen en zijn daarvoor de rapporteurs benoemd.

Het eindverslag over de begrooting der landsdrukkerij voor 1862 werd ter tafel gebragt. De dag van beraadslaging zal nader bepaald worden.

Zitting van dingsdag 15 october.

Na de mededeeling der benoeming van rapporteurs over eenige hoofdstukken der begrooting, deed de voorzitter het voorstel om de beraadslaging over het wetsontwerp betrekkelijk de zamenstelling en bevoegdheid van den raad van state, te bepalen op donderdag 7 november aanstaande. Die beraadslaging scheen wel op een vroegeren dag bepaald te kunnen worden, doch de regering wenschte eene nota van wijzigingen in te zenden, die echter nog niet bij de kamer ontvangen was, en ook konden de ministers in de eerstvolgende dagen de beraadslaging niet bijwonen.

De heer *Betz* verklaarde zich daartegen: 1. omdat ondertusschen een kostbare tijd zou verloren gaan, waarin men niets verrigtte, en 2. omdat die late discussie vermoedelijk zou ingrijpen op den tijd, bestemd voor de behandeling van de begrooting. De spreker wenschte dus de beraadslaging te bepalen op aanstaanden vrijdag. De *minister van justitie* gaf de voorkeur aan het voorstel van den voorzitter, omdat de regering nog niet geheel gereed is met de beantwoording van het eindverslag omtrent het genoemde ontwerp, en, naar aanleiding daarvan, haren arbeid op enkele punten wenscht te wijzigen. Binnen weinige dagen zou zij daarmede gereed zijn. De heer *Betz* deed, na dit gehoord te hebben, het voorstel om de beraadslaging dan op vrijdag over acht dagen (25 october) te houden. De heer *van Nispen van Sevenaer* ondersteunde echter het voorstel van den voorzitter, en de heer *van Hoëvell* kwam met een geheel nieuw denkbeeld voor den dag. Wanneer de regering de behandeling niet op aanstaanden vrijdag wilde, dan moest, naar sprekers inzien, de bedoelde diskussie maar tot den aanvang van het volgende jaar uitgesteld worden, want, werd het voorstel van den heer Betz aangenomen, dan zouden de begrootings-diskussien, even als verleden jaar, zeker weder op het einde van november aanvangen. De regering mogt dat misschien wenschen, maar spreker wenschte het niet. De heer *Godefroi* bestreed dit en geloofde niet dat er zoo veel vertraging zou ontstaan; maar behalve de reeds opgegeven reden voor eenig uitstel, bestond er nog eene andere, deze namelijk dat de ministers in de volgende week gedurende drie dagen zouden moeten afwezig zijn. En al vingen nu de diskussien over het wetsontwerp betrekkelijk den raad van state ook eerst den 7 november aan, dan konden die over de begrooting zeker wel aanvangen vóór 27 november, het tijdstip waarop zij verleden jaar een aanvang hebben genomen. De heer *van Hoëvell* hernam, niet in te zien welke verpligting er op de ministers rustte, om de volgende week drie dagen afwezig te zijn. Hij betwijfelde, of 's lands belang dit medebragt. Naar zijne meening stelde de regering geen prijs op eene spoedige behandeling van het ontwerp op den raad van state en daarom bleef hij bij zijn voorstel volharden. De heer *Betz* bleef daarentegen op het zijne aandringen, want indien de verpligte afwezigheid der ministers doelde op het leggen van den eersten steen aan de spoorwegbrug te Zutphen, dan *kon hij niet inzien dat de werkzaamheden der kamer daarvoor* behoorden achter te staan. De heer *Godefroi* deed opmerken, dat de ministers zich verpligt hebben geacht beleefdheidshalve, en wegens het standpunt, dat zij tegenover den koning innemen, aan de uitnoodiging van Z. M. te voldoen.

Na deze discussien werd het voorstel van den voorzitter met 26 tegen 25 stemmen verworpen en dat van den heer Betz met 31 tegen 22 stemmen aangenomen, waardoor dat van den heer van Hoëvell verviel. De beraadslaging over het wetsontwerp betrekkelijk den raad van state is dus bepaald op vrijdag 25 october.

EINDVERSLAG DER TWEEDE KAMER.

Begrooting voor de landsdrukkerij, dienstjaar 1862.

Bij het onderzoek van dit wetsontwerp, dat op zich zelven tot weinig aanmerkingen aanleiding heeft gegeven, is van verschillende zijden aangedrongen, dat er maatregelen zouden genomen worden, om te voorkomen dat „sommige dagbladredakteurs" *den inhoud van officiële stukken openbaar maken,* voor dat deze op officiële wijze verkrijgbaar of bekend zijn. Zelfs met den ruimsten zin tot openbaarheid kunnen geene misbruiken gebillijkt of voorbijgezien worden, welke ondergeschikte beambten tot pligtverzaking schijnen uit te lokken. Zulke ongepaste publiciteit moet worden afgekeurd.

Men vroeg of de firma Enschedé nog altijd bij uitsluiting de benoodigde drukletters levert? en zoo ja, waarom de regering die leverancie niet, gelijk elke andere, publiek aanbesteedt?

VOORLOOPIG VERSLAG DER TWEEDE KAMER.

Opheffing van het collatieregt, voor zoo ver het aan den staat behoort.

De groote meerderheid der leden die aan het onderzoek in

de sectien heeft deel genomen, verklaarde met genoegen dit wetsvoorstel te hebben ontvangen, dat aan een van de zijde der kamer in het vorige jaar eenstemmig geuit verlangen voldoet. Sommige leden hadden echter bedenking tegen de wijze waarop de opheffing van het collatieregt thans zou plaats hebben. Bij deze gelegenheid is ook weder de wenschelijkheid van de opheffing der partikuliere collatien ter sprake gebragt.

Gemeenteraad van Vlissingen.

Zitting van 15 october.

Voorzitter de heer Uyttenhooven.

Afwezig de heeren Callenfels en van der Hijden.

De notulen der vorige vergadering worden na gedane voorlezing met algemeene stemmen goedgekeurd.

De voorzitter geeft kennis dat hij naar aanleiding van art. 40 der gemeentewet deze vergadering buitengewoon heeft bijeen geroepen. De reden daarvoor is: de in de memorie van toelichting tot de begrooting van het departement van marine door den minister gebezigde uitdrukking „dat het voornemen der regering is, om de marinewerf binnen Vlissingen op te heffen."

Hij had gemeend met de bijeenroeping dezer vergadering te wachten tot de terugkomst van den burgemeester; doch in de Staatscourant gelezen hebbende dat het onderzoek der begrooting bereids in de sectien der tweede kamer is aangevangen, achtte hij het noodzakelijk om deze zitting onverwijld te doen plaats hebben, ten einde het gevoelen der leden te vernemen, wat in dezen behoort gedaan te worden, om het dreigend onheil, zoo mogelijk, af te weren. Naar zijn oordeel zou daartoe het geschiktste middel zijn: het aanbieden van een adres aan den koning, en daarin de belangen der gemeente aan Z. M. eerbiedig op te dragen, alsmede om een adres van gelijke strekking te zenden aan de tweede kamer der staten generaal.

Daarop hebben belangrijke discussien over dit onderwerp plaats gehad, en vereenigde zich de vergadering met het gevoelen van den voorzitter.

De voorzitter zegt thans, uit hoofde van het spoed vereischende der zaak, vrijheid gevonden te hebben, om concept adressen in gereedheid te brengen, ten einde die aan de goedkeuring der vergadering te onderwerpen. Deze adressen, door den voorzitter voorgelezen zijnde, worden eenstemmig goedgekeurd. Verder wordt nog besloten ze te doen opzenden aan Z. M. den koning en aan de tweede kamer der staten generaal, met gedrukte afschriften van beide aan ieder der leden van de eerste en tweede kamer en aan den minister van marine; met kennisgeving van de pogingen, welke de gemeenteraad gemeend heeft te moeten aanwenden, om het dreigend gevaar de voorkomen; en daarbij te verzoeken dat het zijner exc. behage moge, het bedoelde voornemen in nadere overweging te nemen.

De vergadering wordt daarna gesloten.

Buitenlandsche tijdingen.

Rusland.

Volgens berigt uit Warschau van 14 dezer is het geheele koningrijk Polen in staat van beleg verklaard. De markt aldaar, staat vol met tenten, waarin militairen gelegerd zijn. Iedere onderscheidende nationale kleederdragt, zoo wel als het dragen van rouwgewaad, is verboden.

Duitschland.

Eenige dagen geleden is gemeld dat naar men meende Frans II niet bij de krooningsfeesten zoude worden vertegenwoordigd. Thans deelt de Kölnische Zeitung mede dat vorst Carini, die nog steeds gezant van den koning van Napels bij het pruissische hof is, in die hoedanigheid te Koningsberg zal verschijnen, hoezeer men om vele redenen tot nu toe het tegendeel heeft verwacht.

Het zelfde blad waarschuwt tegen het gerucht dat de erkenning van het koningrijk Italie door Pruissen op handen zoude zijn, omdat een dergelijke stap thans niet waarschijnlijk is, nu hij zeker aan buitenlandschen invloed zou worden toegeschreven. In diplomatische kringen, voegt het blad er bij, werd zelfs onlangs verteld dat de koning in een eigenhandig schrijven aan Victor Emmanuel, deze zoude te kennen hebben gegeven dat het hem aangenaam zoude zijn indien de koning van Italie voorshands geene stappen deed om de erkenning te bespoedigen.

Weenen 11 october. De twee afgevaardigden van den kroatischen landdag, die sedert half april te Agram is vergaderd, hebben den keizer het adres dier vergadering overhandigd en in hunne eigene taal Z. M. de verzekering gegeven dat het hem aangeboden stuk de ware uitdrukking bevatte van de geschiedkundige, nationale en politieke inzigten des kroatisch-slavonischen volks. De hoofdgedachte welke in het adres uitgesproken wordt, is, dat Kroatie, Slavonie en Dalmatie te zamen regt en aanspraak hebben op eene gelijke zelfstandigheid, op gelijke autonomie als Hongarye voor maart heeft gehad. Van geene andere zamensmelting met de oostenrijksche monarchie wil het weten dan van die welke door middel van het koningrijk Hongarye plaats kan hebben. Het adres bevat verder eene weigering om deel te nemen aan het rijks parlement. De kroatische landdag eischt van Oostenrijk teruggave van Dalmatie, omdat de hongaarsche en kroatische koningseed den koning verbindt om al het land, dat eens behoorde onder de kroon van den heiligen Stephanus en van Zwonimir, weder met het rijk te vereenigen.

De landdag heeft hierbij echter niet medegedeeld dat Dalmatie sinds ruim 400 jaren ééne eigene geschiedenis heeft, en dat de landdag van dit gewest uitdrukkelijk verzocht heeft verbonden te blijven met de duitsch-slavische provincien. Het is derhalve niet te verwachten dat het kroatische adres met een gewenscht antwoord zal achtervolgd worden; veeleer moet men eene ontbinding ook van den kroatischen landdag te gemoet zien.

Berlijn 12 october. De heer von Schleinitz is op zijn verzoek ontslagen als minister van buitenlandsche zaken en benoemd tot minister van het huis des konings, terwijl graaf Bernstorff belast is met de portefeuilje van buitenlandsche zaken. Hoe verschillend men ook oordeelt over de politiek van den afgetreden minister, zoo wordt toch, nu hij zijne betrekking heeft neergelegd, van verschillende zijden erkend dat door zijn bestuur vele moeijelijkheden zijn te boven gekomen, waarin het land verkeerde. Zoo wijst men er op dat de diplomatieke betrekkingen met Victor Emmanuel niet zijn afgebroken, hoezeer het koningrijk Italie niet is erkend; en brengt men in herinnering dat Pruissen, van het vrijzinnig standpunt gezien, door eene andere handelwijze dan de zijne, aan vele gevaren zou zijn blootgesteld geweest. Tegenover Oostenrijk is onder zijn bestuur niets verloren, en de toekomst is over het algemeen gewaarborgd. Daarvoor verdient den afgetreden minister dank te worden geweten.

Koningsberg 14 october. Heden had hier te 12 uur de intogt van hunne majesteiten plaats. Nadat zij buiten de stad door de koninklijke prinsen en eenige deputatien ontvangen waren, zijn de koning te paard en de koningin in een galarijtuig met acht paarden bespannen de stad met een talrijk gevolg binnen getrokken. Hier werden zij met luide vreugdekreten ontvangen, terwijl alle klokken luidden en het geschut hunne aankomst aan de talrijke zamengevloeide menigte verkondigde. Binnen de stadsmuren gekomen werden HH. MM. door het stedelijk bestuur begroet, en bij hunne aankomst aan het koninklijk slot werden zij ontvangen door de koninklijke prinsessen, de geestelijkheid en onderscheidene autoriteiten. Te half vier had de receptie plaats voor deze laatsten, bij welke gelegenheid Z. M. in eene korte toespraak zijne tevredenheid te kennen gaf over de ontvangst.

Op het concert ten hove, 19 dezer, zal een voor deze gelegenheid gecomponeerde hymnus van Meijerbeer worden uitgevoerd, welk stuk als een schoon kunstwerk wordt geroemd.

Naar men verneemt heeft de koning als blijk zijner goedkeuring den leverancier der beide krooningsmantels, eene uitnoodiging voor de krooningsfeesten gezonden. Men verhaalt ook dat bij gelegenheid van het banket op den krooningsdag een vijf voet hooge koek 's konings tafel zal sieren.

Belgie.

De aanstaande komst van koning Willem III wordt in Belgie over het algemeen met groote ingenomenheid te gemoet gezien, en de dagbladen welke de vrijzinnige rigting voorstaan, doen het voorregt uitkomen eener officiele verzoening tusschen beide rijken; de dagbladen der klerikalen bewaren evenwel het stilzwijgen. Het feuilleton van L'étoile belge bevat een merkwaardig artikel, geteekend door den heer L. Hymans, lid van de kamer van afgevaardigden. Daarin wordt naar aanleiding van het werk van den heer E. J. Kiehl, Du gouvernement représentatif en Néerlande, eene in menig opzigt juiste beschouwing geleverd van Nederlands politieken toestand na 1848. Er straalt groote ingenomenheid in door met de vrijzinnige wetgeving, die men voor een groot deel verschuldigd is aan den moedigen ijver en de bekwaamheden van den heer Thorbecke, in 1849 door Willem III aan het bewind geroepen.

Te Luik is men voornemens om van de ontmoeting der beide vorsten een internationaal feest te maken. Op twee punten der stad worden prachtige eerebogen opgerigt. Het station zal met de vlaggen der beide natien zijn versierd en een der vertrekken in eene schoone receptiezaal herschapen worden. Ten 1 ure worden de vorsten aldaar verwacht, van waar zij, na door de civiele en militaire autoriteiten te zijn verwelkomd, in rijtuigen naar het paleis gevoerd zullen worden, waar een luisterrijk banket plaats heeft. Des avonds zal er galavoorstelling zijn in den nieuwen schouwburg. Een groot deel der bezetting van Brussel zal zich naar Luik begeven om de koninklijke eer te bewijzen. Welligt zal er tevens eene groote wapenschouwing plaats hebben, indien de korte tijdruimte dit niet verhindert, daar koning Willem III vermoedelijk reeds des avonds zijne reis voortzet. Het muziekkorps der guides begeeft zich mede van Brussel naar Luik. Des avonds zal de stad geillumineerd zijn.

Italie.

Het dagblad Italia bevat een artikel ter bevestiging van het reeds gemelde ontslag van den generaal Cialdini. In den aanvang wordt gezegd dat de toestand der napolitaansche provincien genoegzaam is verbeterd om de regering grond te geven tot de overtuiging, dat het oogenblik is gekomen om een einde te maken aan het exceptioneele stelsel, onder hetwelk zij geplaatst zijn, en ze regelmatig te organiseren. Verder wordt beweerd dat de generaal Cialdini, na de zending gelukkig te hebben vervuld, welke hem was opgedragen ter herstelling van de orde in die provincien, verlangt het bevel over het 4de legerkorps, hetwelk hij voerde vóór zijn vertrek naar Napels, te hernemen, en dat het ontslag van den generaal de opheffing van het algemeen stadhouderschap ten gevolge moet hebben. Eindelijk zou, volgens genoemd blad, de regering het opperbevel over de militaire magt in de napolitaansche provincien wenschen op te dragen aan den generaal La Marmora. Hij zou echter in zuidelijk Italie den zelfden titel voeren en de zelfde zuiver militaire magt uitoefenen, welke hem thans in Lombardye zijn opgedragen, en niet de dubbele titel en de gemengde magt, welke de generaal Cialdini, bij uitzondering, in zijn persoon vereenigde. De burgerlijke magt zou natuurlijk, volgens het beginsel voor het geheele koningrijk aangenomen, worden opgedragen aan goeverneurs. Men hoopt te Turyn, dat de generaal La Marmora, die, volgens de Italia, door zijne vaderlandsliefde, zijne talenten en standvastigheid berekend is voor de genoemde functien, ze zal willen aannemen.

— Uit Rome wordt geschreven dat op last van den paus een onderzoek is ingesteld omtrent den inhoud en de rigting van het naamloos uitgegeven werk. „Voor de italiaansche zaak." Het geschrift is op de lijst der veroordeelde boeken geplaatst, als bevattende leerstellingen die strijdig zijn met die der kerk. Het verzoek van Passaglia, die zoo als men weet de schrijver is, om zijn werk te mogen verdedigen, is van de hand gewezen.

— De napelsche kamer van koophandel heeft generaal Cialdini een eeredegen aangeboden, als blijk van erkentelijkheid voor de diensten die hij den lande bewezen heeft door de openbare zekerheid te herstellen.

— De generaal La Marmora heeft het opperbevel over de troepen in de napelsche provincien aangenomen. Hieruit blijkt dus met zekerheid dat het ontslag van Cialdini reeds is verleend.

Boekbeschouwing.

Tien jaren uit den tachtigjarigen oorlog 1588—1598, *door dr. R. Fruin. Amsterdam* 1861.

Er begint in de laatste jaren bij ons volk een streven zich te ontwikkelen, dat onder de beste verschijnselen moet worden gerangschikt. Wij beginnen ons te schamen over onze onkunde van onze eigene geschiedenis: wij verlangen ze te leeren kennen. En met de behoefte begint de vervulling. Wel is het een vreemdeling geweest, die het eerst de algemeene meening tot de erkenning bragt, dat er ook in onze geschiedenis overvloedige stof is, hare hooggeschatte belangstelling niet onwaardig; maar de opgang, dien de studien van dr. Bakhuizen van den Brink, Knoop, Fruin, enz. hebben gemaakt; hebben zelfs den ongeloovigste langzamerhand overtuigd, dat het talent nog geen monopolie van den vreemdeling is. Na te gaan, wat den stoot heeft gegeven, het optreden onzer jongere historische school of het gevoel van behoefte aan voorlichting, is nutteloos: de werking van den tijd op den mensch, en van den mensch op den tijd is nimmer met scherpheid te bepalen; hare invloed is wederkeerig. Het is genoeg, dat het feit bestaat: dat de vroegere onverschilligheid, ja afkeer, die nog wel te verklaren zou zijn, begint te wijken. Een volk, dat op eene toekomst hoopt, moet zijn verleden weten, om zich zelf te kennen. Wie niet weet van waar hij komt, hoe zal hij den weg kennen die tot het doel leidt?

Dr. Fruin heeft in het werk dat wij kortelijk aankondigen een weinig bekend gedeelte uit den tachtigjarigen oorlog geteekend. Het eerste tijdperk tot prins Willems dood is, vooral na Motley, meer bekend. Zelfs de geschiedschrijvers behandelen deze volgende jaren slechts kortelijk: „de krijg, die voor de volharding van het voorgeslacht niet te veel was, wordt voor hen te lang om te verhalen." De hoofdreden ligt voor de hand en wordt door den schrijver niet over het hoofd gezien; het tijdperk na den dood van Willem I is minder tragisch. Doch dit is niet het eenige. Zoo lang Willem leefde, staat hij op den voorgrond als de vertegenwoordiger van het verzet tegen het despotisme; het is eene worsteling tusschen twee mannen, Filips en Oranje. Op het oogenblik van zijn dood was de afscheiding van Spanje, zonder wettelijk erkend te zijn, door de afzwering een fait accompli geworden. De omwenteling had haar toppunt bereikt; thans bleef niets meer over dan ze te bestendigen. Van daar het verschillend karakter der twee perioden, die ongelijke belangstelling opwekken, omdat beide niet eene gelijke belangstelling verdienen. Tot de afzwering — en wat is het pikante in Willems leven na de afzwering? — is het de ontwikkeling van eene gezindheid, die we gadeslaan; we zien den afkeer tegen Spanjes despotisme ontkiemen, ontwikkelen tot haat, tot strijd, zegevieren in de afzwering. Na de afzwering een oorlog, niet meer gevoerd om gunstige voorwaarden te bedingen, maar om het regt van bestaan te bewijzen. En het regt van bestaan wordt in de wereld door niets afdoende bewezen dan door het feit zelf.

Dit verschil verklaart en regtvaardigt het meerder belang, dat gewoonlijk in de eerste jaren van den strijd wordt gesteld. De geschiedenis van een idee of gezindheid is belangrijker dan de geschiedenis van een feit.

Doch met deze opmerking doen we niets te kort aan de verdiensten van dr. Fruin. Zij doet ook niets af tot de groote beteekenis der door hem behandelde jaren. Ze gering achten, kan niemand. In hen werd „het volksbestaan gevestigd."

We willen den schrijver in zijn verhaal niet volgen, om geen onzer lezers van het genot te berooven, dat hij bij het lezen der bekroonde historische studie smaken zal. Met eene enkele opmerking over dr. Fruin als geschiedschrijver en eene tweede meer naar aanleiding van den inhoud, bevelen we „den welwillenden lezer" de verdere kennisneming met de „tien jaren" aan.

Dr. Fruin gaat geheel den zelfden weg als Ranke. Trouwe kritiek der overgeleverde voorstellingen, zelfstandig onderzoek der bronnen, bloote uiteenzetting der feiten zonder meer, zijn de kenmerken en deugden. Doch er wordt eene zaak gemist, bezieling. Het verhaal boeit den lezer, maar het ontgloeit hem niet. De belangstelling in het gebeurde blijft frisch van het begin tot het einde: maar nergens wordt hem, uit een hooger gezigtspunt, het leven van eene nieuwe zijde voorgesteld. Het is alles specialiseren, nergens wordt de deugd van generaliseren beoefend. Terwijl Macaulay overal onze menschenkennis en ons inzigt in het leven vermeerdert, onzen blik voor de waarneming van tallooze feiten opent, die vroeger onopgemerkt ons voorbij gingen, doet Ranke ons den tijd kennen dien hij beschrijft, en niets meer.

Het onderwerp, door den leidschen hoogleeraar behandeld bragt dit wel eenigzins mede; doch de kunst van vertellen, dat nimmer warm of koud zijn, is ook bij dit onderwerp een groot gebrek. We hadden menigen netten zin willen missen, voor een enkelen hartelijken toon, die bewees dat de schrijver met de anderen had mede geleefd en mede gestreden.

Onze tweede opmerking is van anderen aard. Wie dit boek leest, wordt getroffen door de groote zelfstandigheid en

den moed onzer vaderen. Men ga aan Fruins hand na, in welk een droevigen toestand ons land zich na den dood van Willem I bevond. Niettemin hebben de wakkere mannen, die het roer van staat in handen hadden, het wrakke scheepje veilig geleid. Zij hebben de bezwaren overwonnen: ook het grootste bezwaar van allen, den magtigen beheerscher van Spanje. Het doet weinig ter zake dat Spanjes misslagen niet weinig tot zijnen val hebben medegewerkt; de omstandigheden oefenen in elk leven, van volken en individuen, een beslissenden invloed uit. Wat gaf aan dat krachtig voorgeslacht die kracht, dien moed, die zelfstandigheid? Wat is het geheim hunner zege? Dit: zij hadden eene overtuiging. Zij geloofden aan de waarheid hunner meening en waren bereid er voor te werken, te strijden. Het geloof overwint de wereld. Dit is het geheim van de kracht der XVIde eeuw, dit het geheim van de onmagt der XIXde.

Zeetijdingen.

Sedert 14 dezer zijn de reede van Vlissingen gepasseerd, bestemd voor Antwerpen: *Jebee*, gez. Seaman, Falmouth; *St. Charles*, gez. Cauway. *Chase*, gez. Edwards. *Muggia*. gez. Christie, allen van New-York; *Hendrik Holm*, gez. Magleligen, . . .; *Carolina*, gez. Maresca, Odessa. Voor Brussel bestemd: *Belladone*. gez. Dienis, Bordeaux; *Azoff*. gez. William. Liverpool. Na bekomen orders naar Amsterdam vertrokken de mecklenburgsche brik *Concordia*, gez. Eichman, komende van Galatz.

Handelsberigten.

Graanmarkten.

Amsterdam 16 october.

Tarwe en gerst onveranderd.

Raapolie op zes weken f 43¼. Lijnolie op zes weken f 38.

Prijzen van effecten.

Amsterdam 16 october.

Nederland.	Certific. Werkelijke schuld	2½	pct.	64⅛
	dito Nationale dito	3	„	—
	dito dito dito	4	„	—
	Aand. Handelmaatschappij . . .	4½	„	135¾
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5	„	102⅜
	Certific. Hope & co.	4	„	74 9/16
	dito . dito 1855, 6de serie.	5	„	94¼
	dito	6	„	55⅜
	Aand. spoorweg			190
	Leening 1860.	4½	„	89⅝
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	—
Spanje.	Obligatien	2	„	41 13/16
	dito binnenlandsch	3	„	47¼
	Certific. coupons bewijzen			—
	Crediet instelling			—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek . .	5	„	44⅝
	dito amsterdamsche	5	„	69⅜
	dito nationale	5	„	54⅝
	dito 1847/1852	2½	„	23½
	Bank actien	3	„	—
Belgie.	Certificaten bij Rothschild	2½	„	—
Portugal.	Obligatien	3	„	46¼
	dito nieuwe	3	„	45⅛
Grenada.	dito			14¼
Venezuela.	dito	2½	„	19
Illinois.	dito	7	„	85
Mexico.	dito	3	„	24⅛

Londen 14 oct., ten 12 ure. Consols, 92¼.
Weenen 14 oct. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 66.70.
Parijs 14 oct. (slotpr.) 4½ pct. compt. —,— 3 pct. 68.05.

Prijzen van coupons en losbare obligatien.

Amsterdam 14 october.

Metalliek f 21,25; Napelsche f —,—; Diverse engelsche in £ f 11,87½; Engelsche Russen f 11.87½; Fransche f 55,87½; Belgische f 56,—; Pruissische f 35,—; Spaansche piasters f —,—; Spaansche coupons per fr. f —,—; Hamb. Russen f 32,68½; Russische in zilveren roebels f 32,93½; Poolsche in fl. f 26,87½; Nationale metalliek f 29,10; Dollars f —,—.

Advertentien.

Getrouwd:

J. HENNEQUIN,
Officier van Gezondheid 3de klasse,
en
G. L. S. S. VISSCHER.
Loenen a/d Vecht,
den 15 October 1861.

Getrouwd:

W. J. CEULEN
en
A. E. SMITS.
Zierikzee,
den 15 October 1861.

Getrouwd:

J. N. COHEN,
Vleeschhouwer te Middelburg,
en
E. H. BANNET.
Ellewoutsdijk,
den 16 October 1861.

Getrouwd:

JAC. HECTOR,
Genees-, Heel- en Verloskundige
te Grijpskerke,
en
J. P. POLEY.
Middelburg,
den 16 October 1861.

Bevallen van een welgeschapen ZOON: H. J. NEPPERUS, geboren HACCOU.

Middelburg, den 15 October 1861.

Tot diepe droefheid van mij en mijne betrekkingen overleed heden, na langdurig en hevig lijden, mijne geliefde Echtgenoot WILHELMINA VAN REE, in den ouderdom van 52 jaren.

Veere,
den 14 October 1861.
J. BRAAT.

Familie, Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene kennisgeving tevens als bijzondere aan te nemen.

Heden overleed, na eene hevige ongesteldheid van slechts eenige dagen, onze veelgeliefde jongste Dochter CATHARINA JACOBA, ruim 4 jaar oud.

Middelburg,
den 15 October 1861.
M. KRUYSSE.
G. C. KRUYSSE, geb. POLEY.

Eenige kennisgeving.

Die iets te vorderen hebben van — of verschuldigd zijn aan den Boedel van JAN DE CROO, in leven Mr. Smid, overleden te Veere den 11 October 1861, gelieven daarvan vóór ultimo October aanstaande opgave of betaling te doen aan den Executeur J. POPPE, te Veere.

De genen welke nog iets te vorderen hebben van wijlen DIDERICA VAN DIJK, Weduwe NICOLAAS BEVERLAND, overleden te Middelburg den 26 Julij 1861, worden verzocht daarvan opgave te doen vóór of op den 25 October aanstaande, ten Kantore van den Prokureur P. DE MARET TAK.

VEREENIGING TOT BEVORDERING DER TOONKUNST.

HET BESTUUR der *Vereeniging tot bevordering der* Toonkunst berigt bij deze, dat met primo November aanstaande een nieuwe Cursus op de **Zang- en Muzijk-School** zal worden geopend, en noodigt die genen uit, welke genegen mogten zijn hunne Kinderen of Pupillen aan dit onderwijs te doen deelnemen, zich dien aangaande vóór het einde dezer maand bij den ondergeteekende aan te melden.

Middelburg, 10 October 1861.
De Secretaris,
G. DE BRUYNE.

PAARDEN EN BEESTENMARKT
TE OOSTBURG,
op Maandag den 28 October 1861.

De MILITAIRE ONDER-INTENDANT, belast met het toezigt over het beheer der Garnizoensbakkerij, te **Vlissingen**, zal op Zaturdag den 2 November 1861, ten dienste dier Bakkerij aanbesteden de leverancie van:

24 Last **RHIJNTARWE**, wegende minstens 77 Nederlandsche Ponden het Mud.

6½ Last **PRUISSISCHE ROGGE**, wegende minstens 72 Nederlandsche Ponden het Mud.

De Voorwaarden tot deze Aanbesteding liggen, van den dag der aankondiging dezer, op het Bureau van voornoemden Onder-Intendant voor de Gegadigden ter lezing; zullende wijders de Monsters en de Omslag van het Inschrijvings-Biljet van het zelfde Merk voorzien moeten wezen.

Vlissingen, den 17 October 1861.
De Onder-Intendant voornoemd,
RIJGERBOS OUWENS.

BOEKEN EN HANDSCHRIFTEN,
DE PROVINCIE ZEELAND BETREFFENDE,

zullen HEDEN AVOND den 17 October 1861, op het Koorkerkhof, lett. A no. 111, ten vijf ure, verkocht worden, en daarna, zoo mede Vrijdag 18 October 1861, het vervolg der andere BOEKEN.

OPENBARE VERKOOPING aan het STADS VERKOOPHUIS te **Vlissingen**, op Dingsdag den 22 October 1861, des morgens 10 ure, van

MEUBELAIRE EN ANDERE GOEDEREN,

bestaande in een Kabinet, Tafels, Stoelen met Paardenharen en Matten Zittingen, Canapé, Piano, Bureau, Kassen, Spiegels, Schilderijen, Kagchels en andere Vuurhaarden, Bedden, Dekens, IJzer-, Koper-, Blik-, Tin-, Glas-, en Aardewerk, Vloerkleeden, eenige fijne **Verfwaren** en hetgeen meer voorhanden zal zijn.

Daags te voren voor een ieder te zien. Nette en zindelijke Goederen kunnen worden bijgebragt. Adres:

D. BUCHEL,
Ondernemer van Publieke Verkoopingen.

Het BESTUUR DER GODSHUIZEN te **Middelburg**, zal op Dingsdag den 22 October 1861, des namiddags ten één ure, in het Gesticht no. 1 (GASTHUIS), in den Langendelft aldaar, in het openbaar bij inschrijving en afslag, ten overstaan van den Notaris D. J. VAN DER HORST SERLÉ en Getuigen, voor **Afbraak** te koop veilen

DE GEBOUWEN
VAN HET
VOORMALIG WERKHUIS OF ARM-WEESHUIS,

staande binnen Middelburg op het Noordpoortplein, wijk M no. 190.

Deze GEBOUWEN zullen op Donderdag, Vrijdag en Zaturdag, den 17, 18 en 19 October 1861, van des voormiddags 9 tot des namiddags 4 ure, kunnen bezigtigd worden met overgifte van eene Toegangkaart, tegen betaling van tien cent per Persoon, ten Voordeele van de Weezen, verpleegd wordende in het Gesticht no. 2 alhier, te bekomen ten Kantore van den bovengenoemden Notaris, alwaar, mitsgaders ten Kantore van den Secretaris-Penningmeester, in het gezegd Gesticht no. 1 en bij den Gemeente-Bouwmeester te Middelburg, de Voorwaarden van Verkoop ter lezing liggen; kunnende bij laatstgenoemden nadere inlichtingen verkregen worden, terwijl aanwijzing op de plaats zelve zal geschieden op Zaturdag den 19 October, des voormiddags ten 10 ure.

Middelburg, 26 September 1861.
Het Bestuur der Godshuizen voornoemd,
HUBERTUS REKKER, Vt.
W. J. ZIP, Secretaris-Penningm.

De Notaris WAGTHO, residerende te Tholen, zal verkoopen

ÉÉN DERDE
IN TWAALF HOEKEN TIENDEN

onder de Gemeente Tholen, Provincie Zeeland, welk één derde, gedurende de laatste 15 jaren, jaarlijks zuiver heeft opgebragt *f* 240.—

DE VEILINGEN zullen worden gehouden te **Tholen**, in de Herberg van N. D. PACHE AUGUSTIJN, tot den Inzet op Maandag den 14 October, tot den Verkoop op Maandag den 28 October 1861, des avonds om 6 ure.

VERKOOPING Donderdag 24 October 1861, des namiddags ten één ure, op de **Groenmarkt**, van eene partij **AFBRAAK**, bestaande in *Gebinten*, Balken, Planken, Kozijnen met Ramen en Deuren, Ribben, Blaauwe Steen, groote en kleine Metselsteen enz. Alles van 's morgens voor een ieder te bezigtigen.

UIT DE HAND TE KOOP

DRIE WOONHUIZEN op den **Grooten Abeele**, Gemeente Oost- en Westsouburg. Inlichtingen deswegens zijn te bekomen bij den Notaris D. VERHULST, te Middelburg.

Eene groote partij **AFBRAAK TE KOOP**, bestaande in: 400 stuks Marmeren Vloersteenen, Blaauwe dito, Licht- en Deurkozijnen, zware en ligte Balken, Vloeren Beschotdeelen, Pompen, Dakpannen, Metselsteen en meer, — bij J. M. VAN DITMARS, Seisdam.

De ondergeteekende, als Organist benoemd in de plaats van wijlen den Heer LABRANT, beveelt zich aan tot het geven van **PIANO- en ZANG-ONDERWIJS**.

S. C. VERWIJS.
Sint-Pieterstraat, F no. 50.

MANUFACTUREN EN MODES.
K. BAART,
LANGENDELFT, B no. 146.

Modellen van DAMES- en KINDERMANTELS zijn ter bezigtiging gesteld.

TE KOOP OF TE HUUR

Kagchels, Franklins, Koolijzers, Kooleemmers, Gruisbakken, Zinken Platen enz. — Nog voorhanden een kleine Smids Blaasbalg, een dito Aambeeld à 40 Ned. Ponden, een Bakkers Buil, dito Doofpot, Winkelopstal enz., bij

C. GELDOF, Langeviele, K no. 215.

Ontvangen beste Bloemige **Winter-Aardappelen.**

W. VAN LOON. Molstraat.

Ontvangen nieuwe **Engelsche Bokking** of **Steurharing.** J. M. T. VAN DE KREKE — FELTEN.

BEST VERSCH **RIJSTMEEL**, *f* 3,25, *f* 3,50, met de Baal per 50 Ned. Ponden; **Mesting-Erwten** *f* 8,50, **Gerst** *f* 5,75 per Mud. J. JERONIMUS.

Wordt verlangd een bekwaam **KOETSIER**, ongehuwd of gehuwd zonder Kinderen, voorzien van bewijzen van goed zedelijk gedrag. Adres, Brieven franco lett. F, Boekhandelaren F. KLEEUWENS & ZOON, te Goes.

Direkte gelegenheid tot plaatsing van een **fatsoenlijk JONG MENSCH**, niet beneden de 16 jaren, tot het verrigten van Loop- en Schrijfwerk. Adres met eigenhandig schrijven aan het Magazijn van Kantoorbehoeften van J. J. CEULEN, onder de lett. L. M.

Door toeval eene bekwame **Werkmeid** benoodigd met November, bij Mevrouw TAK — POUS, Noordzijde van den Dam. Adres op DE GRIFFIOEN.

Bij KEMINK & ZOON te UTRECHT is verschenen:

J. J. VAN TOORENENBERGEN,
DE LEGENDE, beschouwd met het oog op de Wonderverhalen der Evangeliën. Prijs 45 cent.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.
Uren van vertrek in October.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Donderdag	17	's morg.	10 ure.	Vrijdag	18	's morg.	7 ure.
Vrijdag	18	„	10,30	Zaturdag	19	„	7
Zaturdag	19	„	11	Zondag	20	„	7
Zondag	20	„	11,30	Maandag	21	„	9,45
Maandag	21	„	5,30	Dingsdag	22	„	9,45
Dingsdag	22	„	6	Woensdag	23	„	9,45
Donderdag	24	„	6	Vrijdag	25	„	10,30
Vrijdag	25	„	6	Zaturdag	26	„	10,30
Zaturdag	26	„	6	Zondag	27	„	10,30

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.